

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

„DÉVÉNYI DEZSŐ NUMERIKUS PROGNOZTIKAI EMLÉKÉREM”

Dévényi Dezső halála után a Család és közvetlen tanítványai arra az elhatározásra jutottak, hogy emlékének és szellemi hagyatékának megőrzésére emlékdíjat hoznak létre, amelyet kétévente ítélnek oda olyan fiatal kutatóknak, aki maradandó teljesítményt nyújtott azon meteorológiai szakterületek valamelyikén, amelyen Dévényi Dezső is tevékenykedett.

Az emlékdíj névre szóló, gravírozott a „Dévényi Dezső Numerikus Prognosztikai Emlékérem”, valamint **25.000 Ft** könyvutalvány.

Az emlékdíjra való pályázás feltételei:

A díjra pályázhat minden olyan magyar szakember, aki a pályázás évében még nem tölti be a 35. életévét. A pályázat a meteorológián belül a dinamikus meteorológia, illetve a numerikus prognosztika szakterületével kell, hogy közvetlen kapcsolatban álljon. Előnynek számít, ha a pályázó oktatási tevékenységet is folytat, illetve valamilyen módon hozzájárul a kezdő szakemberek képzéséhez.

A pályaműnek tükröznie kell azt a tudományos (szakmai) teljesítményt, amely alapján a pályázó úgy érzi, hogy méltó a „Dévényi Dezső Numerikus Prognosztikai Emlékérem” elnyerésére.

A pályamű (szakmai teljesítmény) tárgya lehet diplomamunka, PhD dolgozat, tudományos cikk, vagy bármilyen olyan fejlesztés, amely kapcsolódik a numerikus prognosztikához vagy a dinamikus meteorológiához, valamint érdemi elméleti vagy gyakorlati eredménnyel jár. A pályázathoz mellékelni kell ennek a munkának az elméleti és gyakorlati részleteit a kapcsolódó dokumentációkkal (dolgozat, cikk, szoftverleírás stb.) együtt.

A pályázatnak külön mellékletként (maximum néhány oldal terjedelemben) tartalmaznia kell azt, hogy a pályázó milyen vonatkozásban tartja munkáját, teljesítményét Dévényi Dezső szellemi hagyatéka részének.

A pályázat beadási határideje **2011. március 15.** A pályázati anyagot a borítékon a „Dévényi Dezső Numerikus Prognosztikai Emlékérem” feltüntetésével az alábbi címre kell elküldeni vagy eljuttatni: *Sáhné Ágnes, Országos Meteorológiai Szolgálat, 1024 Budapest, Kitaibel Pál utca 1.*

A pályázatokat háromtagú testület fogja elbírálni, melynek tagjai a család, a kortársak és a tanítványok képviselői. A díj átadására ünnepélyes keretek között, a **Meteorológiai Világnap** (2011. március 23.) rendezvényén kerül sor.

KISLEXIKON

POCKET ENCYCLOPAEDIA

Tóth Katalin

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest Pf. 38, toth.k@met.hu

Bodolainé-féle osztályozás egyike a ma is használt szinoptikus-klimatológiai osztályozásoknak. A Kárpát-medencét érintő, árhullámokat előidéző nagycsapadékos időszakok makroszinoptikai osztályozásával foglalkozik. Előnye, hogy a légkör nem egy pillanatnyi állapotát jellemzi, hanem egy folyamatot ír le, amely több napig is fennállhat (*Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége*)

Business as usual (BAU) „*mintha mi sem történt volna*” a történelem során először a brit kormány által alkalmazott filozófia. Az I. világháború kezdeti éveiben a stabil és működőképes állam fenntartása érdekében a közhangulatot úgy befolyásolták, mintha „mi

sem történt volna”, azaz nem folya háború. Azóta tágabb értelmezésben használják: ugyanannak a stratégiának a folytatása a következményekre való tekintet nélkül (*Wirth Endre: Öngerjesztő, de szabályozott melegedés – Arrhenius-tól a globális termosztátig*)

Dendrokronológia tudományága az elmúlt évszázadok (esetleg évezredek) éghajlatát tanulmányozza a fák évgyűrűinek beható vizsgálatával. Elsősorban az éghajlat változásaira, a változások irányvonalára, múltbeli események (pl. erdőtüzek, szárazság stb.) bekövetkezésére kaphatunk választ a fák évgyűrűinek vastagságából, a sejtek sűrűségéből, bizonyos kémiai elemek izotópjainak arányából (*Fövényi Attila: Könyvismertető, Behringer: A klíma kultúrtörténete*)

Determinisztikus futtatás az ensemble előrejelzések közül az a futtatás, amely felbontásában és a kezdeti feltételek megadásában tér el a többi tagtól. Az ECMWF-modell esetében a felbontás 25 km helyett 16 km, kezdeti feltételként pedig az aktuális analízis szerepel (Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége)

Ensemble előrejelzés (Ensemble Prediction System – EPS) sokasági előrejelzések rendszere, ugyanarra az előrejelzési időtávra szóló előrejelzések sokasága, amelyek például a kezdeti feltétel, vagy határfeltétel megadásában, illetve a parametrizációs eljárásokban különböznek egymástól. Az előrejelzések eredményeiben ily módon jelentkező különbségekből következtetni lehet a változók valószínűségi eloszlására (Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége)

Kontrollfuttatás az ensemble előrejelzések közül az a futtatás, amelynek felbontása megegyezik a többi

tag felbontásával (az ECMWF-modell esetében 25 km), ugyanakkor kezdeti feltétele megegyezik a determinisztikus modellével, ami az aktuális analízis (Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége)

Meleg-nedves szállítószalag frontális rendszerek-hez köthető, nagyléptékű légáramlás, amely az alacsonyabb szélességek meleg, nedves levegőjét egy viszonylag keskeny sávban az északi szélességek felé szállítja, továbbá vertikális komponense révén a magasabb légrétegekbe (középső és felső troposzférába) juttatja. Szerepe rendkívül fontos a hő-, nedvesség- és nyugati momentumtranszport szempontjából (Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége)

Potenciálisan kihullható vízmennyiség az 500 és 1000 hPa-os felület közötti légréteg (nagyjából az alsó 5 km-es réteg) egységnyi légszlopának teljes vízkészlete csapadék-milliméterben kifejezve (Ujváry Katalin: A „Zsófia” és az „Angéla” ciklonok csapadék-szinoptikai közelítése és előrejelezhetősége)

A MAGYAR METEOROLÓGIAI TÁRSASÁG HÍREI

NEWS OF MMT – HUNGARIAN METEOROLOGICAL SOCIETY

Balogh Beáta

Országos Meteorológiai Szolgálat, 1675 Budapest Pf. 39, balogh.b@met.hu

Rendezvényeink 2010. október 1.–december 31. között

Our programs 1 October–31 December 2010

NOVEMBER 11.

Választmányi ülés. Napirend: Tájékoztató a tisztújítás állásáról. A Közgyűlés előkészítése. időpont, helyszín, előadó. Javaslat új tiszteleti tagra. Az MMT díjait javasoló bizottságok felkérése. A Hille díj odaítélése. Az MMT új elhelyezése, Tagfelvétel. Egyebek.

OKTÓBER 5.

Benkó Zsolt: *Víz kutatás a Szaharában* (MMT Szombathelyi Csoport rendezvénye)

OKTÓBER 7.

A Nap- és Szélenergiái Szakosztály tisztújító előadó ülése. Napirend: A szakosztály új vezetőségének megválasztása, **Major György, Horváth László, Pintér Krisztina, Nagy Zoltán, Haszpra László, Barcza Zoltán és Gelybó Györgyi:** *Fotoszintetikusan aktív sugárzás és globálsugárzás*

OKTÓBER 15.

Az MMT Szombathelyi Csoportjának tisztújító előadó ülése. **Tar Károly és Puskás János:** *A potenciális szélenergia és az időjárási frontok kapcsolata Magyarországon*

OKTÓBER 21.

Dévényi Dezső Emlékkülés. Emlékezés az elhunyt kollégánkra mint emberre és barátokra. Program: **Ihász István** *előadása Dévényi Dezső életéről. A jelenlévők elmondják emlékeiket, történeteiket Dezsőről.*

OKTÓBER 26.

Nagy Katalin: *Meteorológia a vízügyi ágazatban* (MMT Szombathelyi Csoport rendezvénye)

OKTÓBER 28.

Az MMT Debreceni Csoportjának tisztújító előadó ülése. **Szegedi Sándor:** *A városklíma és humánkomfort vizsgálatok eredményei Debrecenben*

OKTÓBER 28.

Az Agro- és Biometeorológiai Szakosztály tisztújító előadó ülése. Napirend: A szakosztály vezetőségének megválasztása. Előadások: **Harnos Noémi:** *Növény-időjárás modellek használata – tanulmányok őszi búzára.* **Dobi Ildikó:** *Sztocchasztikus modellek és agrometeorológiai alkalmazásai.* **Fodor Nándor:** *Az MVWG időjárás-generátor működésének és néhány eredményének bemutatása.* **Fodor Nándor:** *Mire jó egy virtuális növény? Avagy Szimulációs növénytermesztési modellek.* **Szépszó Gabriella:** *Az éghajlati modellek eredményeinek felhasználási lehetőségei és korlátai*

NOVEMBER 8.

Németh Lajos: *Mi lesz veled, időjárás, mi lesz veled, éghajlat?* (MMT Szegedi Csoport rendezvénye)

NOVEMBER 9.

Az Éghajlati Szakosztályának alakuló ülése. Program: *Az Éghajlati Szakosztály alakuló ülése, a vezetőség megválasztása*